اتفاقی که در هشت سال دولت احمدی‌نژاد برای رفاه مردم افتاد

زندگی خانوار ۴۰درصد سخت‌تر شد

شرق، فرزانه طهرانی: در هشت سالی که محمود احمدی‌نژاد ریاست دولت را در ایران بر عهده گرفت؛ با افت شاخص‌های کلان اقتصادی، سطح رفاه خانوار هم کاهش یافت و توان خرید کالاهای اساسی ۶۰درصد، قدرت خرید مسکن ۲۵درصد و قدرت اجاره مسکن نیز ۴۳درصد کمتر از آخرین سال دولت هشتم شده که نشان‌دهنده افت ۴۲درصدی سطح رفاه خانوار است. هزینه تامین خوراک، پوشاک و مسکن به عنوان نیازهای اولیه خانوار در طول هشت سال یعنی از سال ۸۴ تا سال ۹۱، بیش از ۳۰۰درصد افزایش داشته و به عبارت دیگر مخارج خانوار چهار برابر شده است.در مقابل بررسی درآمد خانوار نشان می‌دهد در این مدت دستمزد تعیین‌شده ۲۵۰درصد افزایش یافته که رقمی بسیار پایین‌تر از تورم نیازهای اولیه خانوار است. بررسی قیمت اقلام خوراکی به بیان بانک مرکزی نشان می‌دهد؛ تهیه خوراک در شش سال گذشته ۳۱۴درصد هزینه‌برتر شده است. این نکته هم قابل تامل است که قیمت‌های سال ۹۲ با قدیمی‌ترین نرخ اقلامی بانک مرکزی که مربوط به سال ۸۶ است مقایسه شده. چه بسا مقایسه این رقم‌ها با قیمت‌های سال ۸۴ یعنی سال شروع به کار احمدی‌نژاد، درصدهای بالاتری را از افزایش هزینه خانوار در زمینه خوراکی‌ها نشان می‌داد.

۷۶درصد رشد سبد کالای خوراکی و غیرخوراکی خانواده‌ها

بررسی سبد کالای خانوار نشان می‌دهد درحالی که در سال ۱۳۸۶ هزینه متوسط خانواده‌ها در سال، معادل ۹۸میلیون‌و ۸۱۶هزارریال بوده است اما این رقم با ۷۶درصد افزایش در سال ۱۳۹۰ به ۱۷۳میلیون‌و۹۲۵هزارریال رسیده است. به عبارت دیگر در سال ۹۰، هر خانوار چهار نفره باید یک‌میلیون‌و ۴۵۰هزارتومان در ماه درآمد داشته تا بتواند از عهده مخارج خود برآید. اما این رشد در حالی طی این سال‌ها رخ داده که محاسبه دستمزد کارکنان بخش دولتی و غیردولتی براساس نرخ تورم و هزینه خانوار مورد محاسبه قرار نگرفته است. کم‌شدن سهم پوشاک، تفریح و امور فرهنگی، بهداشت و درمان، لوازم و اثاث خانه و از سوی دیگر افزوده‌شدن به سهم مسکن، آب، برق و گاز و همچنین حمل و نقل در سبد هزینه خانوار از پیامدهای سیاست‌های اقتصادی در دو سال گذشته بوده است. موضوع حایز اهمیت اما آن است که بر اساس اعلام بانک مرکزی دستمزد واقعی تعیین‌شده از سوی وزارت کار در سال ۱۳۹۰ نسبت به سال ۸۶ چهاردرصد کمتر شده که بیانگر سبک‌تر شدن سبد کالا است. به این مساله هم باید توجه کرد که آخرین آمار منتشرشده درخصوص سهم کالاهای خوراکی و غیرخوراکی در هزینه خانوار مربوط به سال ۱۳۹۰ و دوره پیش از افزایش نرخ ارز و آغاز تحریم‌هاست و تنها اثرات اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها در معیشت خانوار را نشان می‌دهد بنابراین به نظر می‌رسد در صورت اعلام جداول آماری سال ۱۳۹۱، شرایط بحرانی‌تری به تصویر کشیده شود. اگرچه آمارهای سال گذشته هنوز از سوی دستگاه‌های ذی‌ربط منتشر نشده اما مردم اثرات سیاست‌های اقتصادی دولت و تحریم‌ها را در معیشت سال گذشته خود به وضوح احساس کرده‌اند. به اعتقاد تحلیلگران همین فشارهای اقتصادی نیز سبب انتخاب فردی میانه‌رو برای دولت آینده شده است.

دو تحلیل از سطح معیشت در هشت سال گذشته

نماد معیشت مردم دو شاخص اشتغال و قدرت خرید است و اقتصاددانان و کارشناسان برای بررسی وضعیت معیشت مردم به این دو شاخص رجوع می‌کنند. شاخص اشتغال به معنی این است که تمامی خانوارها دارای شغل باشند و قدرت خرید هم بیانگر این نکته است که مردم درآمد خود را بتوانند صرف نیازهای خود کنند.کاهش هر روزه ارزش پول ملی روی دیگر سکه، یعنی کاهش قدرت خرید مردم است. زمانی که بانک مرکزی اعلام می‌کند تورم به ۳۰درصد رسیده یعنی درآمد خانوار به هر میزان درآمدی که باشد، معادل یک سوم ارزش خود را از دست داده است. هادی حق‌شناس کارشناس اقتصادی بر این نکته تاکید می‌کند: با وجود آنکه در سال‌های گذشته کارفرمایان و دولت به طور میانگین دستمزدها را ۲۰درصد افزایش داده‌اند اما تورم ۱۰درصدی سال ۸۴ به بیش از ۳۰درصد در سال ۹۱ رسیده و گویای رشد ۳۰۰درصدی تورم طی هفت سال گذشته است. این موضوع نشان می‌دهد درآمدهای افراد در این سال‌ها به شدت کاهش یافته است. از آنجا که طبق قانون کار، حداقل دستمزد سالانه کارگران باید براساس دو شاخص یعنی نرخ تورم مراجع رسمی و دوم تامین معیشت کارگران تعیین شود اما در این سال‌ها دستمزد همپای تورم و هزینه‌های معیشتی پیش نرفته است. بررسی وضعیت افزایش حداقل دستمزد در سال‌های اخیر و نگاهی به مصوبات شورایعالی کار در سنوات گذشته نشان می‌دهد که نه تنها هیچ‌گاه افزایش حداقل مزد بر مبنای نرخ تورم واقعی تعیین نشده، بلکه به موضوع لزوم تامین معیشت خانوار کارگری هم توجه چندانی نشده است. این را حاج اسماعیلی کارشناس حوزه کسب و کار در پاسخ به خبرنگار شرق عنوان می‌کند. وی با بیان اینکه تورم تنها یک شاخص است و باید ملاک‌های دیگری نیز برای تعیین دستمزد داشت می‌گوید: عدم توجه به شاخص‌های مختلف سبب شده کارگران اکنون یک سوم دستمزد واقعی خود را دریافت کنند.به عبارت دیگر هزینه‌های معیشتی در ماه‌های گذشته ۵۰ تا ۶۰درصد افزایش داشته و برخی اقلام حتی تا ۲۰۰درصد رشد قیمت را تجربه کرده است، حال آنکه دستمزد کارگران سالی یک‌بار و تنها بر اساس تورم و چیزی کمتر از آن تعیین می‌شود.

متوسط هزینه سالانه خانوار به قیمت‌های جاری در مناطق شهری- هزار ریال

سال	۱۳۸۶	۱۳۹۰	۱۳۸۹	۱۳۹۰
خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها	۲۳۱۴۴/۳	۴۳۲۶۶/۸	۱۶/۷	۲۲/۹
دخانیات	۳۸۸/۳	۵۵۸/۲	*	۷/۶
پوشاک و کفش	۴۹۸۸/۴	۷۹۶۳/۴	۷/۵	۱۴/۹
مسکن، آب، برق، گاز و ...	۳۱۴۶۲/۳	۵۳۲۹۱/۶	۶/۹	۲۵
لوازم منزل	۵۳۲۹/۶	۸۳۰۴/۳	۱۰/۱	۱۲/۵
بهداشت و درمان	۴۳۰۸/۷	۹۲۹۹/۹	۲۱/۹	۱۸/۲
حمل و نقل	۱۲۱۶۵/۵	۲۰۳۰۹/۹	۸/۴	۲۶/۸
ارتباطات	۲۵۸۶/۸	۳۹۴۱/۵	۸/۹	۲۳
تفریح و امور فرهنگی	۲۵۴۶/۱	۴۶۹۱/۴	۱۴/۲	۱۸/۷
تحصیل	۲۱۹۲/۵	۳۶۵۲/۷	۲۱/۷	۵/۱
رستوران و هتل	۲۱۹۲/۴	۳۹۷۳/۳	۱۰/۴	۲۶/۴
کالاها و خدمات متفرقه	۷۵۱۲	۱۴۶۷۳	۱۲/۲	۲۹/۵
جمع	۹۸۸۱۶/۹	۱۷۳۹۲۵/۹	۱۱/۴	۲۲/۸

منبع: بانک مرکزی

قیمت‌های غیرطبیعی در تهران

مقایسه شاخص بهای کالاهای مصرفی (مبنای محاسبه نرخ تورم) در مقایسه با شاخص قیمت مسکن نشان می‌دهد که روند افزایش قیمت مسکن در سال‌های ۷۰ تا ۸۴ متناسب با شیب رشد قیمت دیگر کالاها بوده، ولی رشد غیرطبیعی قیمت مسکن در شهر تهران دقیقا از سال ۸۵ آغاز شده و یک شکاف بزرگ قیمتی بین کالاهای مصرفی و قیمت مسکن طی سال‌های ۸۵ تا ۹۱ ایجاد شده است.بنا بر این شاخص می‌توانیم کاملا افزایش قیمت مسکن در تهران را غیرطبیعی و بسیار فراتر از قیمت کالاهای مصرفی خانوارها بدانیم. براساس این گزارش‌ها به نسبت هزینه ناخالص خانوارهای تهرانی، درآمد پایتخت‌نشینان طی سال‌های ۸۰ تا ۸۹ معادل ۳۱۰درصد رشد کرده ولی در همین دوره زمانی، قیمت مسکن ۵۰۰درصد و اجاره ماهانه معادل ۵۷۰درصد رشد داشته است.

خرید مسکن ۴۳درصد دورتر شد

نگاهی به روند قیمت و اجاره مسکن در شهر تهران نشان می‌دهد قیمت هر مترمربع فضای مسکونی از ۶۴۹هزارتومان در سال ۸۴ به ۳/۹میلیون‌تومان در ۱۳۹۱ رسیده است و بر همین اساس اجاره بهای هر متر واحد مسکونی از ۳۴۱۷ تومان در سال ۸۴ به متری ۱۶۳۷۸ تومان در سال ۹۱ رسیده است.مقایسه این ارقام با درآمد ماهانه خانوار بیانگر آن است که در این مدت توان خرید مسکن ۴۳درصد و توان اجاره آن ۲۵درصد کمتر شده است. اگرچه تورم در بازار مسکن در تمام دولت‌ها وجود داشته و بارها عنوان شده است که دولت خاتمی با افزایش وام مسکن و رشد اعطای تسهیلات شرایط را برای افزایش بیشتر قیمت مسکن فراهم کرد اما آمارها نشان می‌دهد که در دوره فعالیت دولت سیدمحمد خاتمی نرخ رشد قیمت مسکن معادل ۲۷۰درصد و و اجاره بها ۳۱۰درصد بوده است، اما در دوره ریاست‌جمهوری محمود احمدی‌نژاد قیمت مسکن در تهران معادل ۵۰۰درصد (معادل شش برابر) و اجاره‌بها معادل ۳۷۰درصد رشد پیدا کرده که بر این اساس می‌توان گفت رکورد رشد هزینه مسکن در این دوره شکسته شده است.

نکته

افزایش هزینه‌ها تعطیلی بنگاه‌ها و بیکاری

و در مقابل همه افزایش هزینه‌ها، بحران بیکاری توانست بر دغدغه‌های خانوار افزوده و سطح رفاه را بیش از پیش کاهش دهد. افزایش نرخ بیکاری از ۱۱/۵درصد در سال آغازین دولت نهم به ۱۲/۳درصد در سال گذشته، افزایش تعداد بیکاران از دومیلیون‌و ۶۰۰هزارنفر در سال ۸۴ به سه‌میلیون‌و ۳۰۰هزارنفر در سال ۹۱، اختلال در کار هزارو۷۵۰ واحد تولیدی و دوم شدن ایران از آخر در به دست آوردن رتبه کسب‌وکار منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا از دستاوردهای محمود احمدی‌نژاد است. صادقی عضو اتحادیه پیشکسوتان کارگری عنوان می‌کند: در هشت سال دولت نهم و دهم، مبلغی بالغ بر ۷۵هزارمیلیارد تومان برای ایجاد اشتغال صرف شده است.با این مبلغ قاعدتا باید ۷/۵میلیون‌شغل ایجاد می‌شد اما طبق اعلام دولت، تنها ۷۵۰هزارشغل در این هشت سال ایجاد شده است.این آمار در حالی است که طبق برآورد جامعه کارگری در این مدت تنها ۳۵۰هزارشغل ایجاد شده است. عبدالحسین ساسان، کارشناس اقتصاد و استاد دانشگاه اصفهان نیز از ابعاد نگران‌کننده افزایش تعداد فارغ‌التحصیلان دانشگاهی که به قصد کار و اقامت از کشور خارج شده‌اند، گفته و ادامه می‌دهد: پدیده خطرناک جدید آن است که پس از تشدید تحریم‌ها علیه ایران، تعداد کارآفرینانی که کشور را به قصد کار در دوبی، ترکیه، مالزی و کشورهای دیگر ترک کرده و سرمایه‌ها و شرکت‌های خود را به این کشورها منتقل کرده‌اند، افزایش یافته است.

دریچه

اولویت اقتصادی دولت یازدهم؛ رفع تحریم و ناکارآمدی

بابک دربیکی*

دولت یازدهم، در حالی سکان امور اجرایی کشور را در دست می‌گیرد که وضعیت اقتصادی کشور، به واسطه دوعامل ناکارآمدی مدیریتی و تحریم‌های بی‌سابقه و روزافزون بین‌المللی، دچار ضعف و مشکلات زیادی است. ذکر تنها چند مثال ساده، وضع نابسامان اقتصادی را نشان می‌دهد؛ بر اساس آخرین پیش‌بینی‌های صندوق بین‌المللی پول، نرخ رشد اقتصادی ایران در سال‌های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۳ به ترتیب ارقامی معادل ۱/۸۸- درصد و ۱/۲۵- درصد خواهد بود. درآمد سرانه در مقایسه با کشورهای باثبات منطقه، از وضعیت نامناسبی برخوردار است. گزارش‌های ارایه‌شده، رسمی و بر اساس منابع موجود در کشور، نشان می‌دهد که بیکاری و اشتغال، به‌عنوان شاخص‌های عملکرد اقتصاد نیز وضع خوبی ندارند؛ نرخ بیکاری در ایران طی سال‌های ۹۱- ۱۳۸۴ به‌طور متوسط ۱۱/۷درصد بوده است. نکته جالب‌توجه اینکه طی دوره زمانی مذکور، نرخ مشارکت اقتصادی نیز کاهش یافته است. حتی در دوره‌ای که منابع درآمدی بالایی وجود داشته، میزان اشتغال‌زایی در کشور، ناچیز بوده است. در این مدت، نقدینگی نیز رشد چشمگیری داشته که این افزایش، خود پدیده‌ای در اقتصاد ایران محسوب می‌شود. همچنین از سال ۸۸ به بعد، نرخ تورم مرتب رو به افزایش بوده و بر اساس آمار بانک مرکزی، تاکنون به حدود ۳۰درصد رسیده است. افزایش بی‌رویه و نوسانات شدید نرخ ارز و همچنین مشکلات تامین آن، واحدهای تولیدی را به‌شدت دچار مشکل کرده است. مشکلاتی از این دست، در کنار مشکلات کلان سیاستگذاری و سیاست‌های اقتصادی، باعث شده‌اند تا وضعیت اقتصادی، چندان مطلوب تلقی نشود. در عین حال، تشدید تحریم‌ها و عدم تزریق ارز به بازار کشور و سخت‌شدن هرگونه معامله خارجی، بین‌المللی، وضعیت را نابسامان‌تر و حل مشکلات را پیچیده‌تر کرده است.

با وجود چنین مشکلاتی، ظرفیت‌های موجود در کشور، چه از نظر انسانی و چه از نظر منابع، امید سوگیری مثبت اقتصاد کشور را در چشم‌انداز آتی، تقویت می‌کند و توسعه اقتصاد ملی را در آینده، در صورت توجه به شرایط و ضرورت‌هایی، دست‌یافتنی می‌کنند. ضمن آنکه امید می‌رود دولت یازدهم با تکیه بر تجارب پیشین، با خلاقیت و بهره‌گیری از فضای اقبال جهانی به انتخابات اخیر، برای حل مشکلات کشور یا حداقل، کنترل آنها، همزمان برنامه‌هایی را برای هر دو عامل داخلی و خارجی این مشکلات بیابد. دو عامل تحریم‌ها و فشارهای بین‌المللی و ناکارآمدی مدیریتی، برای ضربه‌زدن به اقتصاد ایران چنان درهم تنیده شده و به هم کمک کرده‌اند که نمی‌توان امیدوار بود که با حل یک وجه، الزاما مشکلات مورد بحث مرتفع شوند. برای مثال با وجود درآمد بی‌سابقه نفتی کشور در دولت‌های نهم و دهم، عملکرد، همین بی‌سامانی اقتصادی‌ای است که نه‌تنها در آمارهای ارایه‌شده فوق جلوه یافته، بلکه با معیشت مردم گره خورده و با تمام وجود آن را لمس می‌کنند.

برای مشکلات خارجی، بدیهی است اولویت باید بسته‌شدن راه ایجاد بی‌اعتمادی‌های جدید بین ایران و جامعه بین‌المللی باشد و از طرفی، در پای میز مذاکره و از طرق شناخته‌شده و بر اساس عرف و رفتارهای منطقی در سطح بین‌المللی، تقویت دیپلماسی عمومی، با بهره‌گیری از ظرفیت‌های انسانی ایرانیان داخل و خارج از کشور، نسبت به لغو تدریجی تحریم‌ها اقدام کرد.

در حوزه عوامل داخلی، دولت جدید، باید اولویت‌هایی را در دستور کار قرار دهد. به اعتقاد نگارنده، بزرگ‌ترین مشکل دولت‌های نهم و دهم، در سطح کلان، عدم حرکت بر بسترهای قانونی بود. همچنین انحراف از خصوصی‌سازی واقعی و تضعیف بخش خصوصی به طرق مختلف، چه به‌طور مستقیم و چه با ایجاد فضای نامناسب کسب‌وکار، از دیگر مشکلاتی بود که در حوزه ناکارآمدی مدیریتی داخلی می‌توان اشاره کرد. بنابراین بازسازی دولت، بر مبنای حرکت بر زمینه‌های قانونی و تقویت بخش خصوصی، از مهم‌ترین اموری است که باید دولت جدید به آن توجه کند. در حوزه قانون، توجه به قوانین معطل‌مانده اقتصادی، از جمله آنهاست. برای مثال، بهبود مستمر محیط کسب‌وکار، که توجه به قانونی با همین نام که دولت یازدهم از ابلاغ آن سر باز زد و اجرای قانون آن از برنامه‌های اقتصادی دولت یازدهم عنوان شده، باید به طور جدی مورد توجه قرار گیرد. مهم‌ترین دستاورد این قانون، شفافیت در حوزه‌های مختلف اقتصادی است که از مهم‌ترین بسترهای ایجاد فضای مناسب کسب‌وکار تلقی می‌شود.

از مشکلات زیربنایی فضای کسب‌وکار، تعدد قوانین در این حوزه و نیز وجود قوانین مخل مربوط است. در حالی که ظرفیت‌های ایجادشده از طریق کمیته ماده ۷۶ قانون برنامه پنجم برای شناسایی قوانین مخل و ارایه پیشنهادهای اصلاحی، می‌تواند با استفاده از توان بخش خصوصی، در جهت ایجاد قانون جامع کسب‌وکار و تسهیل فضای حقوقی لازم برای ایجاد، استمرار و موفقیت کسب‌وکار هدایت شود که می‌تواند از مهم‌ترین اقدامات برای ایجاد تحول بنیادین در این حوزه باشد.

در کنار همه راه‌حل‌ها و توجهاتی که دولت یازدهم باید برای حل معضلات اقتصادی، از طرق سیاست خارجی و نیز سیاست‌های اقتصادی داخلی داشته باشد، نکته مهم دیگری وجود دارد که عدم توجه به آن، می‌تواند پس از بهبود نسبی اوضاع، دوباره شرایط نامساعدی را رقم بزند و آن، بازگشت نیروهایی به صحنه اقتصاد است که امروز به دلیل کاهش درآمدهای کشور به ویژه درآمدهای نفتی، حضورشان در صحنه‌های مختلف اقتصادی و سیاسی، به‌طور تاکتیکی کمرنگ شده و با بهبود اوضاع، تحت‌عناوین مختلف، از جمله لوای ظاهرا خصوصی، نه‌تنها به سهم‌خواهی اقتصادی بلکه به سهم‌خواهی سیاسی اقدام کنند. بنابراین دولت یازدهم، باید به سرعت نسبت به تحکیم جایگاه حقوقی بخش خصوصی در عرصه اقتصادی اقدام کند بلکه با ایجاد سازوکارهایی، جلوی بازتولید سیاست‌های حمایتی و غیرپاسخگو و رانت‌های پیشین را بگیرد.

* معاون دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی

اقلام خوراکی (به ریال)	واحد	قیمت در تاریخ ۸۶/۴/۸	قیمت در تاریخ ۹۲/۴/۲۸	درصد رشد	اقلام خوراکی (به ریال)	واحد	قیمت در تاریخ ۸۶/۴/۸	قیمت در تاریخ ۹۲/۴/۲۸	درصد رشد
ماست‌غیرپاستوریزه	کیلو	۸۲۴۰	۲۶۱۱۰	۲۱۶	گوجه‌سبز	کیلو	۱۲۱۸۰	۵۳۰۵۰	۳۳۵
ماست‌پاستوریزه	کیلو	۷۹۶۰	۲۲۳۶۰	۱۸۰	آلو	کیلو	۱۵۰۵۰	۶۷۷۴۰	۳۵۰
پنیر غیر پاستوریزه	کیلو	۴۱۰۸۰	۱۵۶۴۰۰	۲۸۰	گیلاس	کیلو	۱۵۳۸۰	۴۶۸۴۰	۲۰۴
پنیر پاستوریزه	بسته ۴۵۰ گرمی	۱۱۵۰۰	۳۷۰۹۰	۲۲۲	هلو	کیلو	۱۱۴۴۰	۵۶۶۹۰	۳۹۵
کره پاستوریزه	کیلو	۴۵۶۷۰	۱۲۰۰۰۰	۱۶۲	انگور	کیلو	۱۵۸۲۰	۵۶۶۹۰	۲۵۸
شیر استریلیزه	لیتر	۷۴۴۰	۲۱۱۱۰	۱۸۳	طالبی	کیلو	۴۰۳۰	۱۴۳۲۰	۲۵۵
تخم مرغ	شانه حدود ۲ کیلو	۱۹۵۱۰	۷۸۴۵۰	۳۰۲	هندوانه	کیلو	۲۵۳۰	۱۰۴۵۰	۳۱۳
برنج وارداتی تایلندی	کیلو	۴۳۵۰	*	*	خیار	کیلو	۴۰۱۰	۲۰۰۶۰	۴۰۰
برنج وارداتی غیرتایلندی	کیلو	۸۴۸۰	*	*	گوجه‌فرنگی	کیلو	۳۵۸۰	۱۹۶۰۰	۴۴۷
برنج درجه یک	کیلو	۱۶۳۵۰	۷۱۵۹۰	۳۳۷	بادنجان	کیلو	۴۲۴۰	۱۴۰۷۰	۲۳۱
برنج درجه دو	کیلو	۱۰۳۶۰	۵۵۸۰۰	۴۳۸	سیب‌زمینی	کیلو	۵۴۲۰	۲۲۳۶۰	۳۱۲
نخود	کیلو	۱۳۴۲۰	۶۱۹۶۰	۳۶۱	پیاز	کیلو	۲۹۰۰	۱۲۰۳۰	۳۱۴
لپه نخود	کیلو	۱۷۵۴۰	۷۵۸۴۰	۳۳۲	لوبیاسبز	کیلو	۸۴۲۰	۲۴۴۵۰	۱۹۰
عدس	کیلو	۱۲۶۴۰	۶۴۵۲۰	۴۱۰	سبزی‌های برگی	کیلو	۳۲۸۰	۲۲۱۸۰	۵۷۶
لوبیاچیتی	کیلو	۲۱۳۶۰	۱۰۹۲۶۰	۴۱۱	گوشت گوسفند بااستخوان	کیلو	۶۴۹۹۰	۲۹۵۵۷۰	۳۰۸
لوبیاچشم‌بلبلی	کیلو	۱۵۹۹۰	۸۱۷۵۰	۴۱۱	گوشت گاو و گوساله بی‌استخوان	کیلو	۶۳۶۴۰	۳۰۹۵۰۰	۳۸۶
لوبیاسفید	کیلو	۱۵۳۱۰	۹۰۰۲۰	۴۸۷	گوشت مرغ	کیلو	۲۰۱۳۰	۶۲۸۵۰	۲۱۲
لوبیاقرمز	کیلو	۲۰۶۰۰	۹۰۹۳۰	۳۴۱	قند	کیلو	۸۳۶۰	۲۵۵۶۰	۲۰۵
سیب گلاب	کیلو	۱۳۵۵۰	۴۲۳۵۰	۲۱۲	شکر	کیلو	۶۱۳۰	۲۲۲۰۰	۲۶۲
پرتقال درجه یک	کیلو	۱۳۰۷۰	۶۰۸۴۰	۳۶۵	چای خارجی	بسته ۵۰۰ گرمی	۳۵۶۳۰	۱۵۰۸۸۰	۳۲۳
پرتقال درجه دو	کیلو	۷۶۹۰	۳۴۰۹۰	۳۴۳	روغن نباتی جامد	حلب ۵ کیلویی	۷۴۱۷۰	۲۱۵۸۸۰	۱۹۱
زردآلو	کیلو	۱۲۶۹۰	۸۷۶۵۰	۵۹۰	روغن نباتی مایع	لیتر	۱۳۱۴۰	۴۵۹۳۰	۲۴۹

منبع: بانک مرکزی

جدول ۱۷۶۸

افقی:

۱- داد و بیداد - باجناق ۲- کم کردن - از تقسیمات ارتشی ۳- فلز رسانا - پارچه نخی - گوشه خلوت - خط کش بیگانه ۴- پشت وعقب - ضد کهنه - شهری نزدیک تهران - علف خشک ۵- دوران بارداری - اشاره جمع به نزدیک ۶- اشاره به نزدیک - مرکز کشور چک - از نیروهای چندگانه ارتش ۷- رجعت - اثر موسیقیایی بدریچ اسمتانا ۸- رها و بیهوده - خاکستر - فریاد تشویق - ویتامین انعقاد خون ۹- کاخ نشین - نزدیک به هم ۱۰- مرحبا - آسیب‌ها - گل و لجن ۱۱- شهری در انگلستان - بیماری اختلال کلیه‌ها ۱۲- حشره سمج - آگاه به امور - صدای پنچری - چاه جهنم ۱۳- لباس - دست نخورده - مسابقه اتومبیلرانی - رطوبت ۱۴- فرستاده شده - شهر مرزی گیلان ۱۵- فرشته مهر و محبت - به بهترین شیوه

عمودی:

۱- وزیر فرعون - بر و بازوی ستبر - سقف دهان ۲- رئوس - دروغگو در غربت فراوان زند - واگیر ۳- خاک سفالگری - از جانوران تک یاخته‌ای - خون کجا می‌باشد؟ ۴- خبرگزاری شوروی سابق - هرج و مرج - صد متر مربع ۵- نان کلفت - روزگار - از نازل شدنی‌ها ۶- صندوق خانه کوچک - صبح زود - هر چیز سطحی و غیرجدی ۷- پول کره - بزرگ‌تر - ریاضیدان سوییسی ۸- تکرار حرف دوازدهم - واحد پول میانمار - سودمند - از دل پرسوز برآید ۹- تاخیر - پرده در - ریسمان ۱۰- کمد - غیردایمی - پیروز ۱۱- همراه مرج - از آن جهت - شعبه‌ای از نژاد هند و اروپایی ۱۲- مظهر باریک - دریاچه‌ای در فارس - چین و چروک پوست ۱۳- سمی - دیوار - صدای بیماری سینه ۱۴- گل شهیدان - چاشنی اصلی غذا - سمت راست ۱۵- فلز مرتجع - شهر هرمزگان - لبه شمشیر

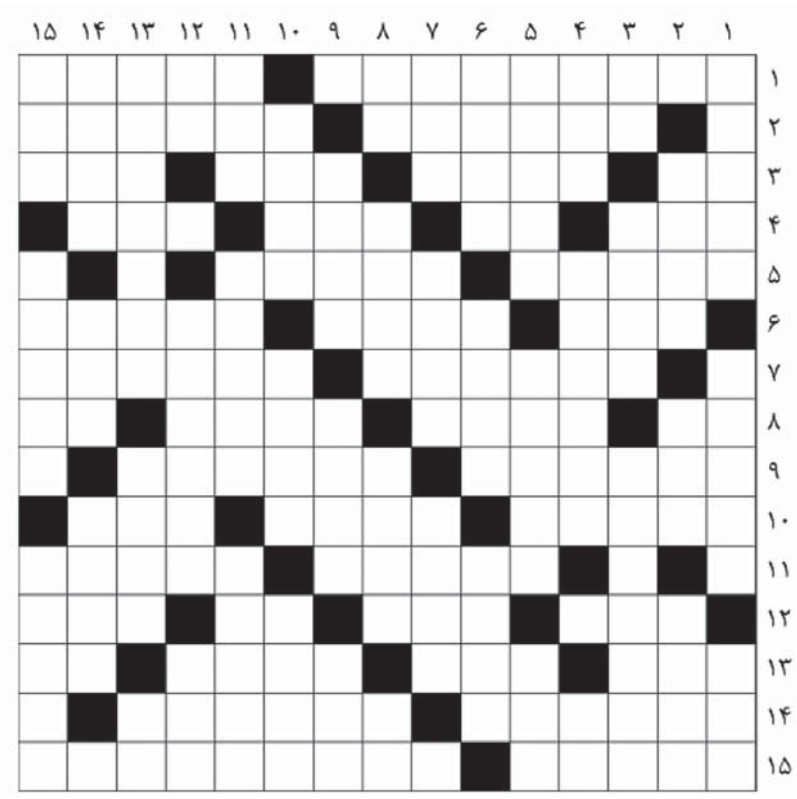

جدول ۱۷۶۷

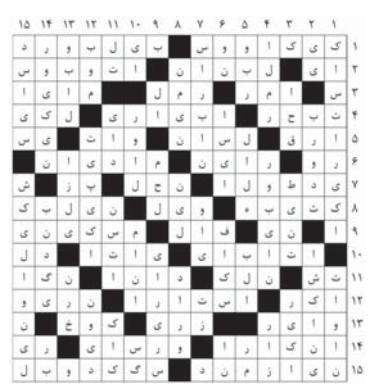

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

سودوکو سخت ۴۲۰

	۶	۱	۷	۲				
	۵			۳	۸			
	۷	۴		۱		۹		
۹	۲						۵	۷
	۸		۱			۲	۴	
			۵		۲			۸
۱				۶		۴		
۶						۳		
۷	۹				۴			

حل سودوکو سخت

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

سودوکو ۷۷۱

	۲	۱		۶				۸
۳			۸	۴	۲	۱	۶	
	۸		۵			۹		
۲		۹	۷	۳	۵		۴	
۴			۶		۸		۱	
	۷			۹			۳	
	۳	۲			۹			۷
۷	۶	۵		۸				۴
۹						۲	۵	

حل سودوکو ۷۷۰

۲	۹	۷	۳	۴	۸	۶	۵	۱
۱	۵	۳	۲	۹	۶	۴	۸	۷
۸	۴	۶	۵	۷	۱	۹	۲	۳
۳	۶	۲	۷	۱	۴	۸	۹	۵
۵	۸	۱	۶	۲	۹	۳	۷	۴
۴	۷	۹	۸	۳	۵	۱	۶	۲
۶	۱	۴	۹	۵	۷	۲	۳	۸
۷	۳	۸	۴	۶	۲	۵	۱	۹
۹	۲	۵	۱	۸	۳	۷	۴	۶